

Bijlage 2 bij brief aan Staatssecretaris EZK, Mona Keijzer d.d. 24-06-2020

Voorstel stralingsarme woongebieden

Aanleiding

Een toenemend aantal mensen ervaart gezondheidsklachten door EMV en is (wanhopig) op zoek naar woongebieden die stralingsarm zijn én blijven. Zij en hun gezin willen daar niet alleen wonen en eventueel werken, maar ook kunnen verblijven in de buitenlucht en enige beweeg- en leefruimte kunnen hebben. Daarnaast is er een groeiende groep burgers (zonder gezondheidsklachten door EMV) die o.a. vanuit een stralingsbewuste levensvisie, ook in een stralingsarm gebied wil wonen. Stralingsarme gebieden worden echter in hoog tempo steeds schaarser.

Voorstel

Wij stellen daarom voor om op diverse locaties in Nederland specifieke stralingsarm blijvende woongebieden te realiseren. Gebieden waar burgers die stralingsarm willen en/of (vanwege gezondheid) moeten wonen, gezamenlijk kunnen gaan wonen. Desgewenst als stralingsbewuste woongemeenschap. Vanwege regionale gebondenheid komt er bij voorkeur in iedere provincie tenminste één stralingsarm woongebied. Voor urgente situaties is het van belang dat er op korte termijn al een eerste woonlocatie beschikbaar komt.

Het stralingsarme woongebied:

- Is en blijft stralingsarm. In de praktijk houdt dat indicatief in dat de afstand tot lokale zendmasten ten minste 2 kilometer bedraagt, het om een “groen” buitengebied gaat met veel bomen (deze houden straling tegen) en met weinig inwoners, bebouwing, industrie en wegen. De locatie zelf is ten minste één hectare groot.
- Is geschikt (te maken) voor bewoning en bij voorkeur ook voor desgewenst (kleinschalige) werkactiviteiten. Bewoning kan zowel groepswonen zijn, als individuele wooneenheden en naast permanente ook tijdelijke woonoplossingen.
- Zou een vrijkomend agrarisch terrein met of zonder bebouwing kunnen zijn (VAB-locaties) of een leegstaand / binnenkort leegkomend klooster, fort, zorgcomplex, landgoed of locatie in het buitengebied waar een nieuwe of betere invulling voor wordt gezocht, of een relevante locatie in de portefeuille van het Rijksvastgoedbedrijf.
- Zie voor verdere details en voordelen voor (lokale) overheden de hieronder bijgevoegde brief van 29 mei jl. welke vanuit *Stralingsbewust Wonen* is verstuurd aan alle Nederlandse gemeentes.

Mogelijkheden in wet- en regelgeving

De Rijksoverheid heeft besloten dat er een dekkingsplicht gaat gelden van 98% van het grondgebied van elke gemeente. In het besluit van de Staatssecretaris van EZK van 6 maart 2020 ([WJZ/20062913](#), Toelichting, artikel 3.8.2) staat te lezen dat er voor deze dekkingseis een uitzonderingspositie is gecreëerd voor de Natura 2000-gebieden, de gebieden die vallen onder de bescherming voor radioastronomie en voor de buitenwateren. “In deze gebieden hoeft niet voldaan te worden aan de dekkingseisen. De 98% dekkingseis geldt dan voor het resterende grondgebied van een gemeente.”

Ons voorstel is om aan deze uitzonderingsposities de ‘stralingsarme woongebieden’ toe te voegen.

Er kunnen gezamenlijk afspraken gemaakt worden wat de exacte criteria zijn van een ‘stralingsarm woongebied’. Te denken valt aan een kwaliteitskeurmerk of een registratieregister, zodat duidelijk is welke gebieden hier onder vallen.

Indien de Rijksoverheid geen uitzonderingspositie wil realiseren voor de stralingsarme woongebieden, **kan de 2% niet-dekkingsplicht hiervoor benut worden**. Het nadeel van deze oplossing is dat de stralingsarme woongebieden dan ten koste gaan van de 2% niet-dekkingsplicht. Aangezien er altijd plekken binnen gemeenten over blijven waar dekking redelijkerwijs niet realiseerbaar is, kan dit onwerkbaar situaties opleveren. In het [Toezichtarrangement Mobiele Communicatie](#) van 3 maart 2020 zijn sancties opgenomen voor telecomproviders die niet aan de 98% dekkingsverplichting voldoen (van dwangsommen tot uiteindelijk intrekking van de vergunning). Dit kan tot frictie tussen gemeenten en telecomproviders leiden. Het realiseren van de eerder genoemde uitzonderingspositie heeft dan ook de voorkeur.

Randvoorwaarden:

1. **Vaststellen van handelingsperspectieven** voor gemeenten, provincies en telecombedrijven.
De uitzonderingspositie of 2% niet-dekkingsplicht bijvoorbeeld benutten (zie bovenstaand).
2. Stralingsarme woongebieden regionaal/lokaal een **plek geven in de Omgevingsvisie** en in de jaarlijkse **plaatsingsplangesprekken** van de gemeenten met de telecomproviders.
3. Gemeenten, provincies en telecombedrijven dienen **stralingsarme woongebieden mogelijk te maken en te respecteren**. Dat houdt o.a. in: geen nieuwe zenders, bestaande zenders eventueel aanpassen (zenders anders richten), geen mobiele- of 5G-applicaties in stralingsarm woongebied.
NB: de dekking zal altijd voldoende zijn om ter plaatse bijvoorbeeld het alarmnummer 112 te bellen.
4. **Overleg noodzakelijk** met gemeenten, VNG, ministerie van Binnenlandse Zaken, telecombedrijven en Monet. En overleg bevorderen tussen “naburige gemeentes en telecom” om indien mogelijk de 2% gebieden te koppelen, zodat een groter grondoppervlak wordt bereikt.
5. **Hulp bij z.s.m. vinden van eerste mogelijke locatie en opstart**. Financiële (opstart) ondersteuning, mede afhankelijk van soort locatie. Derhalve: inventarisatie “quick win locaties” (gemeenten, Rijksvastgoedbedrijf, ministerie van Defensie en LNV, Staatsbosbeheer) en financiering opstart.

Wij willen de Staatssecretaris hierbij verzoeken om samen met ons stralingsarme woongebieden mogelijk te maken, zodat ook voor deze groep mensen een gezonde woonomgeving mogelijk wordt.

Burgercollectief StralingsBewust.info is een netwerkorganisatie. Een project dat daaruit is voortgekomen is ‘Stralingsbewust Wonen’. Hieronder toegevoegd vindt u de brief van 29 mei jl. welke wij hebben verstuurd aan alle Nederlandse gemeenten met een meer gedetailleerde toelichting. Inmiddels zijn al diverse positieve inhoudelijke reacties ontvangen van gemeenten, waaruit o.a. blijkt dat zij zoekende zijn naar handelingsperspectieven hierin. Daarnaast hebben zich op dit moment 274 mensen aangemeld als potentiële deelnemer in een stralingsarm woongebied.

Contactpersonen Stralingsbewust Wonen:

Silvia Belgraver

Rob Verboog

Marnix Lamers

Tel. 023-5749928

0343-411858

06-1505 0824

E-mail: info@stralingsbewustwonen.nl

Brief op 29 mei 2020 verzonden aan alle gemeenten:

Lost u ook graag meerdere maatschappelijke vraagstukken tegelijk op?

Dat kan! Ons burgerinitiatief voor stralingsarme woongemeenschappen is een praktische oplossing voor diverse actuele thema's. We zijn momenteel op zoek naar locaties om deze nieuwe woon- en samenlevingsvormen te realiseren. Is er wellicht in uw gemeente zo'n locatie beschikbaar?

Geacht College van Burgemeester en Wethouders, geachte raadsleden,

De afgelopen tijd is in de media veel aandacht geweest voor het onderwerp straling, zendmasten en 5G. U heeft hier in uw gemeente ongetwijfeld ook al de nodige aandacht aan besteed. De visies hierover zijn verdeeld, maar het is in ieder geval duidelijk dat **steeds meer burgers graag in een stralingsarme omgeving willen wonen.**

Het gaat daarbij niet alleen om mensen die vanwege gezondheidsredenen stralingsarm willen leven, maar ook om een grote groep mensen die bewust kiest voor een **andere levensstijl**. In tijden van globalisering & digitalisering groeit de groep mensen die kleinschalig en met gelijkgestemden willen samenleven, in harmonie met de natuur, met een focus op gezondheid, stralingsarm leven, duurzaamheid, lokale economie, eigen voedselproductie, persoonlijk contact en zorg voor elkaar.

Tegelijkertijd valt te constateren dat de maatschappij momenteel bijna geen ruimte biedt om een stralingsarm leven ook daadwerkelijk duurzaam te kunnen realiseren. Zeker nu de overheid het voornemen heeft om, naast alle huidige zendantennes, ook 5G uit te rollen, zullen er **steeds minder stralingsarme locaties** zijn. Deze situatie sluit niet aan bij de wensen en behoeften van een grote groep Nederlanders.

Ons plan

Wij zien een oplossing voor alle partijen door als burgercollectief proactief vanuit een coöperatieve vereniging stralingsarme woongemeenschappen te gaan oprichten in Nederland. Het idee daarbij is dat burgers die stralingsarm willen wonen **gezamenlijk op een specifieke locatie gaan wonen**, waardoor het voor overheden en telecomproviders voor die locaties niet nodig is om te zorgen voor een intensieve draadloze dekking.

We streven er naar om **in elke provincie** een zogenoemde Stralingsbewuste Woongemeenschap op te richten. We willen daarbij graag samenwerken met lokale overheden en ook gelijk een maatschappelijke bijdrage leveren aan de regio. Wilt u de eerste gemeente in Nederland zijn die zo'n stralingsarm woongebied mogelijk maakt?

Graag komen we in contact met u als gemeente indien u:

- Open staat om plek te bieden aan inwoners met behoefte aan **innovatieve nieuwe woon- en samenlevingsvormen**, vergelijkbaar of in combinatie met andere burgerinitiatieven zoals tiny houses, ecodorpen, erfdelen, etc. Dit betreft moderne vormen van efficiënt ruimtegebruik.
- **Maatschappelijke vraagstukken wilt helpen oplossen** en nieuwe manieren zoekt om de Sustainable Development Goals te bereiken. Wij richten ons alleen op inwoners die iets terug willen doen voor de samenleving op het gebied van zorg, welzijn, lokale/regionale economie, opleiding, educatie, recreatie, kunst/cultuur, etc.

Wat voor locaties zoeken we precies?

- Locaties met een omvang vanaf 1 hectare, liever meer.
- Bij voorkeur in het buitengebied / aan de rand van of in de natuur gelegen en omringd door bomen aangezien dit een natuurlijke vorm van stralingswering betreft.
- Die geschikt (te maken) zijn voor bewoning.
- Denk aan vrijkomende agrarische terreinen (VAB-locaties) of een leegstaand / binnenkort leegkomend klooster, fort, zorgcomplex, kasteel, landgoed, buitenplaats, gemeentehuis, school, fabriek of monumentaal pand in het buitengebied waar een nieuwe of betere invulling voor gezocht wordt. Wellicht is er in uw gemeente zo'n locatie die om een nieuwe of betere invulling vraagt?
- Waar de hoeveelheid (elektromagnetische) straling en zendmasten ten behoeve van mobiele communicatie nu al minder is dan gemiddeld, of dat kan worden op duurzame basis.

Voordelen voor (lokale) overheden

- Er zijn in Nederland steeds meer **vrijkomende agrarische terreinen** (met of zonder bebouwing) waarvoor een nieuwe bestemming gevonden moet worden. Een Stralingsbewuste Woongemeenschap zou hier één van de mooie en zinvolle invullingen voor kunnen zijn.
- Het **bevordert de participatiemaatschappij**. Burgers nemen zelf proactief deel aan de samenleving en dragen bij aan de maatschappelijke doelen van een gemeente of de regio. Te denken valt hierbij aan een kenniscentrum met informatie en workshops over bijvoorbeeld duurzaam kweken van voedsel, afvalscheiding/hergebruik, inclusie, gezondheid, kunst & cultuur, etc.
- De Gemeenschappen zijn een prachtige **oplossing voor de eenzaamheidsproblematiek**. In communities leef je samen en ben je er voor elkaar; het verbindt mensen. Het aantal eenpersoonshuishoudens groeit nog steeds. Recent onderzoek heeft aangetoond dat niet alleen ouderen, maar 40 tot 70% van de jongeren aangeeft geregeld eenzaam te zijn.
- Het is goed dat we mensen die gevoelig zijn voor straling (naar schatting 3% van de bevolking), een bij hen passende leefomgeving bieden. Dit **zorgt voor inclusiviteit**. Dit heeft voor de maatschappij het voordeel dat daardoor mogelijk minder geld uitgegeven hoeft te worden aan uitkeringen voor WIA, WW, Wmo en bijstand.
- Het plan **past binnen het gewenste overheidsbeleid**, dat er vanuit gaat dat 2% van het grondgebied van elke gemeente niet verplicht van draadloze dekking hoeft te worden voorzien; in het wetsvoorstel implementatie Telecomcode staat een dekkingsplicht van 98% van het grondoppervlak. In de regionale omgevingsvisie en het jaarlijkse plaatsingsplangesprek met telecomproviders kunnen hier nadere afspraken over gemaakt worden.
- De Woongemeenschappen geven een **lokale invulling aan de Sustainable Development Goals (VN)**: goede gezondheid en welbevinden (doel 3), duurzame steden en communities (doel 11) en samenwerkingsverbanden (burgers, maatschappelijke organisaties, bedrijven en overheden) om beleidsdoelen te realiseren (doel 17).

Stand van zaken

We zijn momenteel aan het zoeken naar potentiële woongebieden in Nederland die stralingsarm zijn. We hebben al een netwerk van **potentiële deelnemers** voor dit project. Er zijn **inmiddels 242 enthousiaste mensen** die hebben aangegeven graag in zo'n stralingsarme woongemeenschap te willen wonen. Daarnaast hebben we een **uitgebreid netwerk aan samenwerkingspartners** en experts op het gebied van het feitelijk oprichten en inrichten van woongemeenschappen. Er wordt momenteel gewerkt aan een Roadmap met een nadere uitwerking en invulling van onze plannen.

Uw gemeente?

We hopen dat u ook enthousiast bent over onze plannen en dat uw gemeente **de eerste stralingsarme woongemeenschap in Nederland** mogelijk wil maken. Ons burgerinitiatief biedt een win-winsituatie voor alle betrokken partijen. We gaan graag met u in gesprek om de mogelijkheden verder te verkennen. Zie voor meer informatie de website www.stralingsbewustwonen.nl.